

ВИСНОВОК

**до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо забезпечення відкритості військово-облікових даних
окремих категорій осіб
(реєстр. № 12197 від 11.11.2024)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 11 лютого 2025 року (Протокол № 139) розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відкритості військово-облікових даних окремих категорій осіб (реєстр. № 12197 від 11.11.2024), поданий народним депутатом України Бужанським М. А.

Законопроект розроблено з метою запобігання подальшому порушенню прав і свобод окремих категорій громадян України шляхом їх неправдивого звинувачення в ухиленні від виконання військового обов'язку, а також забезпечення можливості будь-якій особі перевірити таку інформацію через забезпечення відкритості деяких військово-облікових даних категорій осіб, які належать до публічних діячів та інших авторитетних членів українського суспільства.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму висновку висловило, зокрема, такі зауваження.

Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 5 Закону України «Про захист персональних даних» та передбачити, що не належать до інформації з обмеженим доступом персональні та службові дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які є національними публічними діячами, керівниками чи членами органів управління громадських об'єднань, благодійних організацій, а також членами сімей зазначених осіб, крім відомостей, передбачених пунктами 4, 5, 7-8¹, 13, 14, 21 частини першої статті 7, пунктом 4 частини 1 статті 8 Закону України «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів».

У пояснювальній записці до проекту Закону зазначено, що аналіз повідомлень у засобах масової інформації дає підстави стверджувати, що звинувачення в ухиленні від виконання військового обов'язку стали способом

своєрідного цькування та переслідування, зокрема національних публічних діячів та членів їх сімей, а також громадських активістів, яких всіляко намагаються дискредитувати та поширити неправдиву інформацію про їх ухилення від виконання військового обов'язку. Необхідно зауважити, що у Звіті Європейської Комісії від 30 жовтня 2024 року прямо зазначається про випадки тиску на активістів та організації громадянського суспільства, які викликають занепокоєння, а також містяться заклики до посилення існуючих механізмів захисту активістів громадянського суспільства. Одним із таких загальних механізмів, який дозволить уникнути неправдивих звинувачень та переслідувань еліти українського суспільства щодо невиконання військового обов'язку і має бути забезпечення відкритості окремих військово-облікових даних зазначених категорій осіб.

Водночас, відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів» до персональних даних призовника, військовозобов'язаного та резервіста належать: відомості про встановлення, зміну групи інвалідності; відомості про результати медичних оглядів, що проводяться з метою визначення придатності до виконання військового обов'язку; відомості про притягнення до кримінальної відповідальності (повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, направлення обвинувального акта до суду); відомості про притягнення до кримінальної відповідальності на підставі обвинувального вироку суду, що набрав законної сили; відомості про наявність судимості (зняття чи погашення судимості).

Частиною першою статті 8 цього Закону передбачено, що до службових даних призовника, військовозобов'язаного та резервіста належать, зокрема, відомості про результати проходження медичного огляду (військово-лікарської експертизи).

Згідно зі статтею 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Також, згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про захист персональних даних» (далі - Закон) цей Закон регулює правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних.

При цьому, відповідно до частини першої статті 2 Закону обробка персональних даних – будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

Відповідно до частини шостої статті 6 цього ж Закону не допускається обробка даних про фізичну особу, які є конфіденційною інформацією, без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Стаття 7 зазначеного Закону регулює особливі вимоги до обробки персональних даних.

Так, частиною першою цієї статті Закону передбачено, що забороняється обробка персональних даних про расове або етнічне походження, політичні, релігійні або світоглядні переконання, членство в політичних партіях та професійних спілках, засудження до кримінального покарання, а також даних, що стосуються здоров'я, статевого життя, біометричних або генетичних даних.

У зв'язку із вищенаведеним, слід зазначити, що під час дії воєнного стану в Україні будь-які дані військовослужбовців не підлягають поширенню, оскільки це може становити загрозу національній безпеці.

Крім того, враховуючи те, що проект Закону спрямований на поширення персональних даних, зокрема, про засудження до кримінального покарання, а також даних, що стосуються здоров'я призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а також членів їх сімей, поданий проект Закону не підтримується.

Народні депутати України – члени Комітету при обговоренні законопроекту висловили позицію про підтримку зауважень та застережень висловлених Міністерством цифрової трансформації України.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин врахувати висловлені зауваження та застереження під час підготовки та розгляду проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відкритості військово-облікових даних окремих категорій осіб (реєстр. № 12197 від 11.11.2024), поданого народним депутатом України Бужанським М. А.

2. Направити Висновок про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО